

Bilanca leta 1947

Nocoj ob dvanajstih se spet preljuje eno leto v večnost. Posvetni ljudje se bodo poslavljali od njega s popivanjem in lahko miselnim veseljačenjem.

Resni ljudje, ki se zavedajo, da bodo za preteklo leto Bogu odgovor dajali, si pa bodo izpraševali vest, kako so ga uporabili Bogu v slavo, sebi in bližnjemu pa v častni in večni prid.

Vsi pa bodo izrekli o preteklem letu, ki je bilo ob novem letu 1947 za vse zemljane velika skrivnost, take in take sodbe. Nekateri ga bodo hvalili, češ da jim je prineslo, česar so si želeli ali morda še več. Drugi spet po- rečejo: Le zgini, zgini in ne vrni se mi v drugo, ker jim je pri- slo prav tisto, česar so se naj- bolj bali in morda v še večji me- ri, kakor so se bali. Vsako leto nosi pač v naročju cvetje in tr- nje, včasih več cvetja, včasih več trnja, temu več cvetja in onemu več trnja, a vsakomur eno in drugo. Krščanski ljudje so ob koncu leta Bogu za cvetje in trnje hvaležni, kajti z obojim so mogli svojemu Gospodu služiti: s trnjem često še bolj kot s cvetjem. Seveda je naša slabost, omejenost in neredko tudi hudobija kriva, da ne zna- mo prav uporabiti ne veselih ne žalostnih dni - in tako moramo svojega nebeškega Gospodarja ob koncu leta prositi odpušče- nja za zlorabljene ure, dneve, tedne in mesece.

Kdor socialno čuti, pa ne mo- re pri bilanci preteklega leta po- zabiti na življenje svojega naro- da in celokupne človeške dru- žbe in zato si ob koncu leta stavi tudi vprašanje: Kakšno je bilo minulo leto za naš narod, kak- šno za svet v celoti?

Kakšno je bilo leto 1947 za naš mali narod?

Ali je bilo eno najbolj nesre- čnih, ker je pognalo nove tisoče naših ljudi v begunstvo; ker je toliko ljudi spravilo ob vse in jih raztreslo po vseh mogočih deželah in jim dalo okušati mr- zlo in nerazumevanje tujine; ker je toliko ljudi naše krvi vr- glo v ječe in taborišča ter v toli- ko drugega gorja, da je marsi- kdo od obupa že zblaznel; ker je zdaj še toliko Primorcev, željnih svobode, pravice, blago- stanja, bratovske edinosti in lju- bezni, pripravilo take razmere, da je mogel pred kratkim napi- sati častitljiv duhovnik te besede: Ljudstvo trpi neizmerno in ga navdaja obup ob misli na bodočnost, ker se mu v gospo- darskem, moralnem in verskem pogledu obeta najhujše.

Vkljub vsemu temu trpljenju in prav radi njega sodimo, da je bilo leto 1947 eno najboljših. Za- kaj? Mnogim našim ljudem so se odprle oči, da so spoznali po- gubnost nevere in modrosti brez Boga ter nujnost, da se vrnejo k Bogu, ako hočejo doživeti resnično dobre čase. To leto je nadalje prineslo našemu narodu veliko mero najdragocenejših vrednot: molitve, vdanega tr- pljenja, velikodušnega odpušče- nja najkrutejšim sovražnikom, požrtvovalne ljubezni do naj- bolj prizadetih in od krivice do konca strth bratov in sester, zaslug za ozdravljenje vsega sveta, katere so si jih nabrali s svojimi grenkimi izkušnjami.

Ko gledamo po domovini, ki

jo je tako dolgo zagrinjala go- sta megla zmot, se nam zdi, kakor da se megla in oblaki tr- gajo in da skozi nje, čeprav še plaho, pošilja sonce prve žarke resnične svobode in miru v pra- vičnosti in ljubezni.

Mi smo še posebno veseli, ker so se oblaki začeli trgati tudi med Slovenci v Italiji in na STO, kjer ima nad številnimi ljudmi, ki še niso okušali velike nesreče slovenskega naroda, laž- niva, brezvestna ter brezsrčna propaganda še toliko nam nera- zumljive moči.

Kakšno je bilo leto 1947 za svetovni položaj?

Marsikaj bi lahko navedli, kar bi predstavilo preteklo leto kot zelo nesrečno: Tu in tam vojna, pokolji, poskusi revolucij, mili- joni beguncev in desetine mili- jonov svobodoljubnih ljudi v suženjstvu in v borbi na življe- nje in smrt z lakoto, nagoto in obupno žalostjo.

A tudi v svetu se jasni. Sve- tovena javnost vedno bolj spo- znava, odkod prihaja največ hu- dega. Spoznala je zlasti ob ne- uspehu londonske konference, da prihaja največ zla prav od

tam, kjer je največ obljub in odkoder se glasijo po tisku in radiu najbolj sladke besede, a kjer ne najdeš niti malo dobre volje, da bi kateri koli narod dejansko osrečili.

In to spoznanje je najdrago- cenejši dar leta 1947, ker je na- šlo pot k narodom, za katere to spoznanje še ni prepozno in ki morejo pomagati ne le sebi, da ne padejo v največjo nesrečo, ampak imajo številna moralno dovoljena sredstva na razpolo- go, da pomagajo tudi tistim na- rodnom, katerim je prišlo to spo- znanje prepozno.

Kakšno je bilo leto za naš list?

Bilo je leto dela, bojev in ža- losti, a tudi leto velikega zado- ščenja, kajti od vseh strani pri- hajajo glasovi: »Kako prav nas je učil »Slovenski Primorec«, niti ene besede mu ni treba ob- žalovati. Marsikoga je s svojim pisanjem rešil in marsikoga dru- gega je pripravil na hude udar- ce, da ga razočaranje ni strlo kakor marsikoga, ki je lansko leto psoval naš list in njegove sotrudnike kot nekake izdajalce narodnih in ljudskih koristi.«

Bogu bodi hvala za vse - tudi za bridkosti in spoznanja leta Gospodovega obiskovanja 1947.

„Papež pripravlja vojno...“

To nespametno, krivično, laž- nivo, zlobno trditve ponavlja do ogabnosti komunistična pro- paganda vsega sveta. Ostudno obrekljivost te trditve spozna kaj lahko vsakdo, ki prebere papeško okrožnico »Nad vse zaželeni mir«, ki jo je objavil sv. oče Pij XII. 18. XII. 1947.

Sv. oče ugotavlja z bridkostjo v srcu, da mir, ki ga ljudje tako želijo, po tako kruti vojni še da- nes ni zagotovljen in da nemiri po svetu, ki jih povzroča ostro sovraštvo, grozijo prevrniti dr- žave do samih temeljev.

»Zaradi pogleda na te zločeste in vsega obžalovanja vredne po- jave stiska Naše srce največja bridkost. Splošno očetovsko po- slanstvo, ki smo ga prejeli od Boga, Nas ne naganja samo k temu, da spodbujamo vse naro- de, naj opustijo skrito sovraštvo in srečno obnovijo slogo, ampak tudi k temu, da pozivamo vse tiste, ki so Naši sinovi v Kristu- su, naj pošiljajo v nebo bolj go- reče molitve, kajti dobro naj vedo, da vse, kar delamo brez božje naklonjenosti, ostane ne- popolno in nerodovito...«

V nadaljnjem naštevava sv. oče številna zla, katerim je treba odpomoči, in dodaje: »Toda po- trebno je, da končno vsi uvidi- jo, da izgubljenih dobrin ni mo- goče zopet pridobiti in da tistih, ki so v nevarnosti, ni mogoče ohraniti s prepiri, nemiri in bratomornim klanjem, ampak samo s slogo, z medsebojnim sodelovanjem in mirnim delom.«

Sv. oče pravi tudi, da tisti, ki

dobro premišljeno hujskajo ljudstvo k sovraštvu in nemi- rom, ne pomagajo s tem lju- dstvu, ampak mu pripravljajo le največjo nesrečo, »kajti stran- karski boji so bili in bodo«, ka- kor pravi Livij, »za mnoge na- rode večja nesreča kot vojna sama, lakota in nalezljive bo- lezni.«

Ob koncu pravi pastir vesolj- ne Cerkve, da posebno zaupa v molitve nedolžnih otrok pri jaslicah.

Molimo tudi mi po namenu sv. očeta in delajmo za pomir- jenje sovraštva zlasti z dobro- delnostjo napram vsem stiska- nim. Bodimo pa tudi pravi kr- ščanski apostoli, kajti, kakor pravi sv. oče, vse sedanje ne- sreče so prišle na svet, ker so ljudje vzeli Kristusovi veri, tej največji mirotvorni sili, vpliv na zasebno, družinsko in javno življenje.

Vojno pripravljajo in k njej hujskajo vsi tisti, ki napadajo kot vojnega hujškača sv. očeta, namestnika Kralja miru. Papež pa zbira armado pobožnih mo- lilcev za mir.

Božična poslanica sv. očeta vsemu svetu

Na Božič ob enajstih je sv. oče govo- ril po radiu svojo božično poslanico. V uvodu pravi, da sta Evropa in ves svet od pravega miru bolj oddaljena kot kdaj koli. Pospeševalci razkroja se ve- selijo ob misli, da se je njihova ura približala. Prijatelji miru pa so zelo za- skrbljeni.

V prvem delu govora pravi, da nosi sedanja doba na čelu žig »neiskrenosti«. Razdiralci miru na svetu se poslužujejo kot posebnega sistema in glavnega orožja v borbi za oblast. Ko pa pridejo na oblast, vržejo krinko laži z obraza in začnejo zatirati tiste, ki so jih zvalili z lažjo v svojo službo.

V drugem delu govori sv. oče o veli- kodušnosti in požrtvovalnosti, s katero moramo delati za prav mir. Predvsem

se morajo narodi odpovedati maščeva- nju nad nedolžnimi radi krivic, ki so jih zagrešili nasilneži njihovega naroda. Tu omenja zlasti prisilno odvajanje, ob- sodbe na prisilno delo in nasilno prese- ljevanje narodov.

V tretjem delu poziva svet, naj zavira sile razdora in pospešuje z vsemi sred- stvi duha krščanskega bratovstva med narodi. — Vsi katoličani naj delajo za zmago krščanskih načel in naj vedo, da bi bili izdajalci krščanske stvari, ako bi kakor koli podpirali stranke, ki ogrožajo pravice Boga, duš in človeškega dostor- janstva.

Oh koncu je sv. oče podelil svoj bla- goslov vsem sinovom, posebno pa ti- stim, ki najbolj trpijo. Prav posebno se je spomnil duhovnikov, ki trpijo v ječah in v izgnanstvu ter žive v strahu pred mučenjem in smrtjo, ker so izpol- njevali svojo dušnopastirsko dolžnost.

Iz te okrožnice bomo v naslednjih številkah objavili nekatere posebno zna- čilne odlomke.

„Romanje“ Matere božje

Češčenje Matere božje, ki so se ga tudi naši verniki udeleževali v stolnici, smo zaključili na božično vilijo zvečer,

ko smo električno razsvetljeni kip spremili v procesiji skozi ulico Rabatta do meje župnije sv. Roka. Tam se je zbralo vse polno vernikov obeh sosed- nih župnij. Marijo je pozdravil z zelo dostojnim govorom g. podžupan dr. Verbič, ki je izrazil prepričanje vseh vernikov župnije sv. Roka, da se bo na svet vrnil pravi mir le tedaj, ako bo po Marijinem posredovanju spet uveljavil krščanska načela pravice in ljubezni v zasebnem in javnem življenju.

Po govoru so peveci in vse ljudstvo zapeli lepo pesem in prevzvišeni g. nad- škof je podelil zbrani množici svoj bla- goslov.

POBOŽNOSTI PRVEGA PETKA IN PRVE SOBOTE

bosta v stolnici kakor vsak mesec. Na prvi petek bomo premišljevali in peli naj- lepše naše božične pesmi v zvezi z naj- svetejšim Zakramentom. Pobožnost bo ob osmih. Staro in mlado naj prihiti k tej pobožnosti. V cerkvi pri Jezusu iščimo luči, moči, svetega veselja in oddiha ter pravega srčnega miru.

OKNO V SVET

ITALIJA IMA NOVO USTAVO. Po 18-mesečnem delu je italijanska usta- vodajna zbornica izdala osnutek nove ustave italijanske republike. Osnutek je prišel 22. dec. na glasovanje in je bil obdelan s 453 glasovi proti 62. Po odo- britvi so predložili osnutek v podpis predsedniku De Nikoliju, ki je ustavo tudi podpisal. Določili so, da stopi v veljavo na dan novega leta 1948, ki bo tudi dr- žavni praznik. Ta dan se bodo po vsej državi vršile velike proslave.

Prejšnjo ustavo je Italija dobila pred sto leti, t. j. l. 1848. Dal jo je piemont- ski kralj Karel Albert. Sedaj je Italija spremenila državno obliko ter iz kralje- vine postala republika. Zato si je dala tudi novo ustavo. Ta je stala sicer ve- liko truda, saj 18 mesecev zasedanj ni malenkost, zato pa so se mogli tem bolj temeljito razgovoriti o njenih členih. No- va ustava nima enotnega značaja, kot n. pr. jugoslovanska, ki je vsa komuni- stična, ali angleška, ki je vsa liberalna, temveč večkrat predstavlja neko sred- njo pot med nasprotujočimi si nazori raznih skupin, ki so se v zbornici med sabo včasih prav resno sprle. V neka- terih stvareh je nova ital. ustava zelo napredna, posebno velja to za določila o delu in socialnem skrbstvu. Najtežji parlamentarni boji so se bili, ko je šlo za to, da se določi razmerje med Cer- kvijo in državo. Tedaj so se vnele hude debate med demokratizmi ter levičarji. Tako tudi takrat, ko je šlo za ureditev šolstva, poroke itd. Na splošno pa lahko z zadovoljstvom priznamo, da je nova ustava glede na zahteve katoliškega sve- tovnega nazora precej zadovoljiva. Za to se moramo zahvaliti v največji meri demokratizmom, ki so kot najmočnejša stranka v zbornici častno zastopali ka- toliške zahteve. Če bi katoličani ne bili imeli tako močnega zastopstva v usta- vodajni zbornici, bi bila verjetno ital. ustava zelo podobna jugoslovanski in sovjetski. Pri tem pa moramo obžalo- vati, da ustavodajna zbornica ni izvedla tudi svojega sklepa, ki ga je bila že sprejela, da bosta Furlanija in Julijska Benečija dobili svoj poseben statut. Iz- vedbo tega sklepa je zbornica odložila ter s tem močno prizadela pravice tako Furlanov kot Slovencev v Italiji. Zato mora biti naloga bodočih gorških in furlanskih poslancev v Rimu ta, da čimprej dosežejo izvedbo posebnega de- želnege statuta za Goriško in Furlanijo.

SV. OČE POSREDUJE ZA KOMU- NISTA. Papeška nunciatura v Parizu je izjavila, da je sv. oče posredoval pri ge- neralu Franku za pomilostenje voditelja španskih komunistov Zorca. Za posre- dovanje se je sv. oče odločil, potem ko so ga bili za to telefonično zaprosili. — Morda bo ta mož v zahvalo pozneje sv. očeta sramotil kot sovražnika delavcev in njihovih pravic.

FRANCIJA IMA TUDI SVOJ PLAN. Novi francoski finančni minister Mayer je predložil parlamentu načrt, kako po- magati francoskemu gospodarstvu do ravnovesja. V načrtu so predvideni zelo visoki novi davki v vrednosti 150 mi- liard frankov. Načrt je prišel pred zbor- nico pretekli teden in je bil z majhno večino po zelo ostrih debatah tudi odo- bren. Sedaj pa grozijo davkoplačevalci, da novih davkov ne sprejmejo; posebno mali in srednji trgovci se čutijo zelo prizadete. Bomo videli, če bosta Schu- man in njegov finančni minister ukro- tila tudi trgovce, kakor sta ukrotila komunistične stavkojuče delavce.

V GRČIJI SE STVARI VEDNO BOLJ ZAPLETAJO. Tik pred prazniki je prišla vest, da je poveljnik grških gverilcev general Markos osnoval po- sebnno grško vlado v »hribih« za tisti del Grčije, ki ga ima sam zasedenega. Markos je seveda predsednik nove vlade, ki se proglasa za edino resnično demokratič- no vlado grškega ljudstva, dočim je pro- glasila atensko vlado liberalca Sofoulisa za reakcionarno. Stvar bi sama na sebi ne bila tako nevarna, če bi ne bilo zna- no, da stoji za obema vladama veslele in da sta ti dve samo lutki, s katerima se igra na eni strani sovjetska Rusija, na drugi pa Združene države. Sedaj se govori, da bodo Markosovo vlado pri- znale sosedne države Jugoslavija, Bolga- rija, Albanija in tudi Rusija ter ji tako začele pomagati z orožjem in hrano, ne samo skrivaj kot do sedaj, temveč kar očitno. ZDA pa so izjavile, da bodo prav tako tudi one pomnožile svojo po- moč Grčiji. Sedaj imajo tam že skero eno divizijo vojaštva in večje število opazovalcev. — Če pojdejo stvari tako naprej, je jasno, da bo nastala iz tega druga španija iz leta 1936. Na grških tleh se bosta kakor takrat v Španiji bo- rila dva sovražna bloka, kri bodo pa prelivali Grki v bratomorni vojni. Na- zadnje se pa iz tega lahko razvije spa- pad med Amerikanci in Rusi na grških tleh.

AZIJSKI KOMINFORM. Resen je položaj tudi v Aziji. Tam so sovjeti sklicali ustanovno konferenco azijskega

V NOVO LETO NOVI LJUDJE!

Nihče naj trdovratno ne vztraja v zmotah prejšnjih dni. Priznaj- mo jih prav ponižno in začnimo hoditi z najboljšo voljo po novi poti, ki nam jo kaže Kristus, Luč sveta, in Njegova sv. nevesta Cerkev.

kominforma v Harbinu v Mandžuriji. Na konferenco so prispeli zastopniki vseh azijskih komunističnih strank in sklenili, da ustanovijo lastno skupno informacijsko centralo za Azijo (azijski kominform). Tudi to je odgovor na prizadevanja Severne Amerike, da prisloži bolj izdatno na pomoč Čankajskovi Kitajski. — Povsod se torej že jasno vidi tekmovalstvo med ZDA in sovjetsko Rusijo. Za sedaj tekmujejo se eni z dolarji, drugi s propagando, a stvari se lahko zasukajo tudi na hujše.

Umetnik „Primorski dnevnik“ in mi

Da se „Prim. dn.“ ali primorski zapev ljubeč lahkovernih ljudi poslužuje v svoji je malopridne namene vseh umetnosti in pekleških umetnij, je vsem znano. Morda pa niti sam ne ve, koliko propagando dela za naše glasilo, ko uporablja vse umetnosti, da seznanja svoje bralce z njim.

Dne 17. 12. nas je razveselil že zato, ker je bralcem povedal pravi naslov našega lista. Da bi podčrtal važnost katoliškega tednika, je poleg tega razodel vsem Primorcem, kako ga sam vestno prebira, premišljuje, ilustrira in njegovi člankom daje pesniško obliko. Zdej pričakujemo, da bo postavil v službo propagande za naš list tudi glasbeno umetnost. Torej „Primorski dnevnik“ v naše dobro piše v prozi, kuje pesmi, riše in kmalu bo tudi pel. — A vedno se je predvsem lagal, se laže in se bo lagal, dokler ne bo v blagor slovenskega naroda izdihnil svoje grešne duše in se preselil v tako zaželeni komunistični raj. In to bodi naše noveletno voščilo za tega našega prijatelja.

Sladkor v čaši žolča

Neki „cattolico italijano“ ali bržkone le „signor ali celo don italianissimo“ je 22. t. m. izilil iz „Lunedija“ 23. unč (t. j. vrstice) žolča na slovenske duhovnike. Svoje pisarji je dal naslov: „Una richiesta sospetta di sacerdoti sloveni“ (sumljiva zahteva slovenskih duhovnikov). Ko smo brali ta naslov, smo se prestrašili, ker smo mislili, da se je kak slovenski duhovnik tako spozabil, da je zahteval priključitev Gorice k Titovi Jugoslaviji. Kar oddahnili smo se, ko smo brali, da slovenski duhovniki zahtevajo ali prosijo, naj bi za Slovence solkanske župnije, ki so ostali pod Gorico, ustanovili majhno duhovnijo ali vikariat, ki bi skrbel za njihove duše. V Jugoslaviji je politikan vsak slovenski duhovnik, ki noče biti komunist, za mnoge Italijane pa je politikan vsak slovenski duhovnik, ki želi postreči svojim vernikom v njih jeziku, kakor se to godi po vsem katoliškem svetu. — Ubogi „katoliški Italijani“ vidi v omerjenji želji slovenskih duhovnikov, ki jo je odobril sam prevz. g. goriški nadškof, „un chiaro scopo politico“ (jasen političen namen): ustvariti od škofijstva neodvisno slovensko versko zbirališče.

V to čašo krivičnega sumničenja na račun slovenskih duhovnikov je pa hotel položiti nekaj sladkorja. Pravi namreč, da se slovenski verniki lahko zbirajo pri ursulinkah, kjer da bivajo začasno nekateri frančiškani s Kostanjevice. V njih kapeli bi mogli dati eno sv. mašo Slovincem. Pri tej sv. maši bi bila lahko tudi slovenska pridiga, »kajti Slovenci imajo pravico, posluževati se svojega jezika.«

Po tem slovesnem priznanju pravice slovenskih vernikov do postrežbe v slovenskem jeziku res ne vemo, kaj prav za prav hoče ta »katoliški Italijani«. Ali bi rad dal pp. frančiškani malo večji de-

lokrog z vsem, kar je s tem v zvezi? Ali si misli, da imajo slovenski verniki več zaupanja do italijanskih kot do lastnih duhovnikov? Ali je morda mnenja, da slovenski duhovniki niso zmožni, svoje vernike v pravem krščanskem duhu poučevati in vzgajati? Ali s. di, da si ursulinke same želijo naših vernikov?*) Ali je morda tega mnenja, da bo Slovence ob danem trenutku laže izgnati iz zasebne ursulinske kapele, kakor iz posebne kapele, ki bi si jo prizadeti verniki sami zgradili? Vse kaže, da ima člankar s svojim pisanjem veliko bolj »političen namen« kakor slovenski duhovniki s svojo dušopastirsko željo. Morda so pa njegovi nameni tudi gospodarskega značaja. — »Katoliški Italijani« naj ne obrekne slovenskih duhovnikov in naj ne dela sramote svojemu katolištvu in italijanstvu.

*) Zvedeli smo, da so bile č. mn. ursulinke že naprošene, naj bi dale svoje kapelo Slovincem za eno sv. mašo na razpolago. Iz razumljivih razlogov so to odklonile.

DOMAČE NOVICE

Krščanske žene

Pobožnost za žene bi morala biti nocoj. Ker so pa današnji večer družine rade polnoštevilno zbrane okrog domačega ognjišča, se to sredo ne bo vršila.

Zato bo pa jutri na novega leta dan popoldne ob štirih za vse goriške žene slovesna pridigana ura čiščenja pri Svetem Antonu.

Pri tej uri bomo, sledeč povabilu sv. očeta, molili predvsem za mir v naših družinah, v našem narodu in med narodi vsega sveta.

Pridite prav vse!

MOŽJE IN FANTJE!

Ne pozabite na svoj lep stanek, ki bo to soboto kot vsak mesec ob sedmih zvečer pri Svetem Antonu, in na vašo mašo, ki bo v nedeljo ob osmih pri Svetem Ivanu. Povabite vse prijatelje in znance!

Šolska božičnica

v nedeljo 21. in v ponedeljek 22. t. m. je zelo lepo uspela. Udeležba je bila obilna, v ponedeljek so prišli tudi otroci iz goriške okolice. Prireditve je zbrala okrog šolskih otrok vse slovensko zavedno občinstvo ne glede na politično prepričanje. Spored je bil srečno izbran in otroci so vse točke lepo podali.

Na koncu je Jezusček vse otroke obdaroval, tako da so vsi zadovoljni odšli domov.

Zapora stanovanj

ostane v veljavi še za nadaljnjih 6 mesecev, najemnina se pa sme povišati za 20 odstotkov, ako ne presega mesečnih 500 lir, za 30 odstotkov do višine 1000 lir, za 40 odstotkov, ako ne presega višine 2000 lir, in za 50 odstotkov pri nadaljnjih višinah.

Barnas

Kakor smo že poročali, se je obisk, ki ga je napravil prevz. gospod goriški nadškof slovenskim beguncem v Barnasu, lepo izvršil. V nedeljo 21. 12. zjutraj so bili beguncem na razpolago štirje spovedniki, tako da so vsi lahko opravi-

Plemenita hčerka daruje življenje za spreobrnjenje zlašle matere.

To je misel ganljive žalostne v štirih dejanjih

„Goslarica naše ljube Gospe“

ki jo priredi naša dekliška Marijina družba v zavodu Notre Dame v Gorici v nedeljo 4. januarja 1948 ob štirih.

Vsi prijatelji Marijine družbe ste toplo vabljeni, da se udeležite te njene domače prireditve. — Med odmori bo srečanje v dobrodelne namene.

vili sv. spoved in prejeli sv. obhajilo. Ob desetih je prišel g. nadškof v spremstvu msgr. J. Kjačiča, goriškega kanonika iz Benečije. Pri sv. maši je bila cerkev polna in vsi so pod vodstvom organistov in pevcev iz Kobariškega kota navdušeno prepevali. Med sv. mašo je Prevzvišeni poudarjal očloveštva, ki jih goji do svojih beguncem, in jim vli v srce novega poguma in tolažbe.

Po sv. maši se je goriški nadpastir pomudil med množico beguncem in vsakega mu izmed njih daroval spomin na ta sestanek. Mnogi begunci so bili ganjeni do solz, ker jih je g. nadškof obiskal in jim spregovoril v domačem jeziku, česar se ni storil na tej slovenski zemlji še noben drug škof.

Ob dveh popoldnih so se begunci zopet zbrali v cerkvi k blagoslovu, pri katerem je g. nadškof spet govoril. To pot je govoril v italijanščini, ker je hotel domačemu ljudstvu in zlasti oblastem zelo priporočiti usmiljenje do »bratov Slovencev«. Poudaril je, da ni ne krščansko ne človeško, če se beguncem odtegujejo živilske izkaznice in če jim kdo kakor koli greni mirno življenje med dobrim beneškim ljudstvom, ki je svoje brate tako rado sprejelo in jim želi stati ob strani v sedanjih težkih preizkušnji.

Ob slovesu svojega nadpastirja so se begunci zbrali okrog avtomobila in mu z vzkliki in ploskanjem izražali zvestobo ter hvalečnost.

Za uspeh tega sestanka gre posebna zahvala domačemu g. župniku Petru Hvalčiču, ki ga je organiziral in kril vse stroške. — Tudi g. dekan iz Sv. Petra ob Nadbi je prišel k slovesnosti in pokazal tako zanimanje za slovenske begunce.

Ob tej priliki so prosili begunci, naj bi naši listi ne pisali o narodnih razmerah v Benečiji, češ da morajo radi tega trpeti, ker jim tamkajšnji šovinisti očitajo, da oni netijo med domačim ljudstvom nezadovoljnost nad zastopstvom njihovega domačega jezika. — Slovenskim beguncem radi verjamemo, da se v sedanjem težkem položaju nikakor ne morejo zanimati za narodna in politična vprašanja, ker si želijo predvsem mirnega življenja in dela med ljudstvom, ki jih je sprejelo v svoje domove.

Iz tega pa nikakor ne sledi, da bi mogli ostali Slovenci opustiti skrb in zanimanje za Beneške Slovence. Čim bolj jih bodo proti vsem božjim in človeškim zakonom tlačili, tem bolj se bodo vsi njihovi bratje po vsem svetu zanje zanimali.

Kdor si želi mirnega življenja v Benečiji in med sosedi ter zvestobe tamkajšnjih Slovencev do Italije, naj skrbi, da se ne bodo mogli ne danes ne jutri pritoževati radi nobene krivice.

Naši begunci v Belgiji

voščijo vsem sorodnikom in znancom ter vsem Primorcem srečno novo leto. Vse dobro in zlasti zmago njegovih načel voščijo našemu listu, o katerem pravijo, da »ni vreden slovenskega imena, kdor ga ne pozna in ne ceni.«

URH in ŽEF

Razpravi med Urhom in duhovnikom don Giovannijem in don Ferrucciom so prisluškovali pred kupejem nekateri mladeniči. Po poslovtvi duhovnikov so se vsuli noter in takoj začeli razgovor. Bili so zelo živahni in eden se je prav močno zabaval in tovarišem mežikal ob Urhovi italijanščini, ki prav gotovo ni bila pristno toskanska.

Starejši med njimi ga je enkrat prav pošteno sunil v rebra in mu dejal: »Kaj bi se norčeval iz italijanščine tega slovenskega kmeta! Če bi ti znal toliko slovenski kot on italijanski, bi se ponasjal kot kak poliglota. Slovenci so prav za prav zelo nadarjeni ljudje in med njimi ni skoro nobenega nepismenega človeka; govorijo ti hrvaški, nemški, italijanski in zadnje čase se je naučila vsaka punčara v Primorju že celo kopico angleških besed.«

Urh: »Pustite ga, naj se norčuje in zabava ob mojem govorjenju. Meni je v veselje, ako se kdo na moj račun razveseljuje, posebno pa taki mladi fantje, katerim se vidi, da jih ne razjeda pekleško sovraštvo in ne kazi bogokletje, ki ga je toliko po tej vaši prelepi deželi, katera se tako ponasa s krščansko kulturo. Biročno, kuražo, oreo, avanti kon rizo!«

Vsa družba je planila v smeh. Urh se je smejal najlepše in je povabil vse, naj ta stavek prevedejo v slovenščino, če znajo kaj več kot on.

Ko so se malo oddahali, je povzel Dino: »Nehajmo s smehom, jaz bi rad od tega moža marsikaj zvedel. Torej Slovenci niste vsi komunisti, kakor se med nami tolikokrat govori?«

Urh: »Kaj boste tako žaljivo govorili, ko ves svet ve, da je največ komunistov v Rusiji, nato v Italiji in potem v Franciji; največ od komunizma temeljito ozdravljenih pa v Rusiji in vseh državah, ki so prišle pod rdečo diktaturo. Če v Italiji zinaga komunizem, bo moje mnenje, da je vaš narod najbolj nesposoben in otročji, ker se ni mogel ničesar pametnega naučiti ne med vojno v Rusiji in ne po vojni iz prebrdkih izkušenj toliko narodov, ki so okušali rdeči bič. In begunci, katerim tako težko daje ječe drobtinice, ki padajo z mize, katero vam neprestano pogrnjajo Američani, so po božji Previdnosti vaši največji dobitniki; saj vam pomagajo, da ohranite krščansko civilizacijo in ne padete v žrelo rdečega zmaja.«

Dino: »Vemo, vemo vse to, zato pa smo se oklenili Krščanske demokracije. Mi vsi smo v tej stranki in upamo, da bo prav ona rešila Italijo propasti, v katero vlečejo naš narod levičarske in desničarske diktature.«

Urh: »Ali je več demokracij?«

Dino: »Tudi pri vas je več demokracij. Saj tudi komunisti govorijo o demokraciji in hočejo, da bi samo njihova veljala za pravo demokracijo. In vendar to ni nobena demokracija. Kakor sami pravite, tam ljudstvo nič ne odloča. Diktatura in demokracija sta kot ogenj in voda; kjer je ena, ne more biti druge.«

Urh: »Rdeča demokracija se kaže v veliki svobodi, da ljudstvo na ukaz lahko več ali manj vpije, da lahko dvakrat ali desetkrat vzklika govorniku ali kričau na odru, da lahko več ali manj trepete.«

Dino: »Torej vidite, to ni demokracija. Neka »demokracija« je pa taka,

da priznava Bogu in hudiču enako veljavo. Ta »demokracija« zagovarja tako svobodo, da človek sme prav vse, kar hoče, da sme n. pr. tudi po časopisih lagati in obrekovati in tudi sicer dajati katero koli javno pohujšanje.«

Urh: »Koklja breni tako demokracijo. V njej uživajo svobodo predvsem malo pridneži in lažnivci, kar se v veliki meri godi v Tržaškem svobodnem ozemlju, kjer hudobneži hodijo z glavo pokonci, a pošteni še danes nimajo svobode, da bi mogli brez strahu povedati, kaj je bilo in kaj črno, ker tamkajšnji gospodari hočejo biti »demokratični.«

Dino: »In zato smo mi za Krščansko demokracijo, to je za tisto svobodo in enakopravnost vseh ljudi, ki je zgrajena na krščanskih načelih in tako zavarovana pred zlorabo od strani brezvestnih ljudi.«

Dino: »Lepo govorite in jaz bi se kar rad pridružil taki stranki. Pa ne zamerite, če vam povem, da vaša demokracija ne uživa pri Slovincih najboljšega slovesa. Stvar je taka, da so napram slovenski manjšini pri nas demokristjani le malo boljši od fašistov, kakor da bi se od fašistovke polomije prav ničesar ali le slabe stvari naučili. — Slovincem bi radi kratili vse pravice v javnem življenju in celo v cerkvi. — V tem pogledu so komunisti v toliko boljši, da vsaj pravilno glede nas govorijo in tako naše ljudi zavajajo. Demokristjani se morate v tem poboljšati.«

Pino: »Naša postaja je tu. Naj povem še jaz kratko besedo. Krščanska demokracija želi biti v vsem to, kar pomeni njeno ime. Ni pa tako z demokristjani, kajti med demokristjani so iz političnih razlogov tudi taki, ki so še obsedeni od nekrščanskega duha in včasih nimajo prav nobene krščanske kulture in vzgoje. Kakor vlečejo komunistični voz tudi nekomunisti, tako porivajo demokristjanski voz tudi nekristjani.«

Urh: »Fantje, dobro se držite in pišite demokristjanom v Gorici in Vidmu, naj se poboljšajo, ako nočejo delati propagande za komunizem.«

Dino: »Dobro, ne bomo pozabili!«

Urh: »Da ne ostanete po navadi mnogih Italijanov le pri lepih besedah!«

Vsa družba se je glasno porinila z vlaka na zadnji postaji pred predorom skozi Apenine. Burkač je pozdravil Urha, ki se je v jezikovnih stiskah praskal po pleši in ponavljal besedico »orco« z glasnim pozdravom: »Addio, caro Orco!«

»Ti pobalinček!« je z nasmehom na ustnah dejal Urh, ko se je napraviljal, da malo zadremlje.

IZJAVA

Neka Pavla Klanjšček iz Pevme nam piše, da jo neki domačini sramotijo, češ da dobiva od nas neka navodila. Baje so jo celo opljuvali, ker da je z nami v zvezi. — Izjavljamo, da te gospe ali gospodične sploh ne poznamo. — Radi bi jo pa spoznali, če je tako srčna oseba, da se ne boji prenesti iz ljubezni do Boga in naroda tudi kako zaničevanje. — Svoje nasprotnike, ki so še danes pijani od preobilice brica in dobrih jedi, naj pa pošlje tja preko, kjer bodo dobili za največje praznike par krompirjev in vrč hladne vode ter se bodo tako mogli strezniti in zdemokratizirati.

Uredništvo

Kavarna Bratuž

oščici cenjenim gostom in osemu goriškemu občinstvu srečno novo leto

DAROV I:

Gospodična pri Sv. Antonu v Trstu božično darilo Primorcu 500; N. N. od Sv. Antona v Trstu 1000; nabirka pri Novem Sv. Antonu v Trstu 2000; gospa Štefandč Frančiška za Slov. Primorcu 5000; obmorski prijatelj 200; N. N. 500; zbirka pri Novem Sv. Antonu v Trstu 700; N. N. od istotam za piškote na Ferjanovi ohceti 100; N. N. iz Trsta 900; N. N. iz Gorice 500; N. N. v čast Materi božji 100; N. N. iz Gorice v čast sv. rojstvu, da bi ne bilo za pomočnike komunistov zastoj, 100; F. G. iz Steverjana Ferjanu 1000; Sokol Rina iz Milana 500; J. B. iz Gorice 200; A. M. za okrasitev mize pri Ferjanovi svatbi 200 L. — Bog povrnil

ZA »SLOV. SIROTIŠČE«:

N. N. 1000; Brie iz Krmina 600; N. N. z Vrha 50; J. B. 300 L. — Srčna hvala!

Odgovorni urednik
Dr. BONAVENTURA MAHNIČ
Katoliška tiskarna — Gorica

Hlapec Ferjan

Osem tednov pozneje, na dan sv. Blaža, sta imela Ferjan in Milka poroko, in sicer prav tiho pri Materi božji na Brezjah. Poročil ju je Bregarjev sin gospod Stanko. Kot prič sta bila Valentin, Milkin po poli brat, in Dolinarjev sin Janez. Razen njih so bili prisotni samo še stari Bregar, Ančka, njegova hči, in dekla Jerica. Milka je bila v svoji beli poročni obleki, z zlato verižico, okrog vratu in bisernim križcem na njej — kar ji je poklonil v dar Ferjan — in z zelenim venčkom v lasih tako ljubka in priklupna kot rožica, ki se je ob prvem sončnem žarku ravnokar sveže razcvetela. Brhka postava, Ferjanova v črni praznični obleki je bila podoba moške lepote. S trdnjo sklenjenimi rokami sta si pred oltarjem z vso dušo in srcem obljubila, da bosta zvesto skupaj držala v veselju in bridkosti, dokler ju smrt ne loči. Ko ju je duhovnik blagoslovil, sta

občutila oba v prekipeljavosti svestost in nerazdružnost zakonske zveze.

Pozneje so se zbrali vsi svatje okrog bogato obložene mize v gostilni. Tu je prišla zdaj do veljave dobra volja in živahnost. Posebno obe deklici, Ančka in Jerica, ki sta znali pripovedovati celo vrsto šal in dovptov iz Tihega dola in iz Dobrave, sta spravili vse v veselo razpoloženje. Tudi Bregar je bil danes izredno dobre volje. Proti koncu obeda je napravil gospod Stanko ganljivo zdravico na podlagi tegale izreka:

»Mož in žena vedno skupaj gresta, koder pelje ju življenjska cesta, v ljubezni združena in zvesta v katerem koli položaju; ko pa to življenje je pri kraju, končni cilj je gori — v svetem raj.«

Ferjan se je zahvalil z ganjenimi besedami, Milka pa je sedela tiho, zamišljena sama vase in je le tu pa tam dvignila pogled z blaženim, toplim smehljajem proti možu.

V prijetni domačnosti in radosti se je

končala gostija. Vsi skupaj so se odpeljali potem s prvim večernim vlakom proti domu. Na Dobravi so zavili še skupno v gostilno pri Grozdu. Novoporočena pa sta odšla, ko sta se vsem še pristrčno zahvalila, prav kmalu domov.

Ko je Ferjan doma stopil prvičkrat v družinsko sobo, je kar obstal na pragu od začudenja. — Na rdeče pregrnjeni mizi je svetila pod zelenim senčnikom velika, jasna luč, na oknih so visele snežno bele zavese, ob stenah se je bleščalo novo pohištvo, široke čipke so obkrožale pregrinjalo na kipečih posteljah, lična steklena omara s svetlim porcelanastim posodjem je napolnjevala kot izrezljan kip Mater božje je stal na polkrožnem podstavku na steni in pred njim je brlela majhna rdeča svetilka, skrivnostno tiho je tiktakala nova stenska ura z nihalom in prijetna toplota je obhajala sobni prostor.

»Milka, Milka!« je zaklicel Ferjan zavzet; »ali si mi ti pripravila vse to tako čudovito lepo? — Saj to je krasota in

lepota kot v nebesih. Kaj takega nisem zaslužil.«

»Še stokrat boljše bi zaslužil,« je odvrnila smehljaje se mlada žena. Tedaj jo je objel in jo poljubil na čelo, nežno in spoštljivo, kot bi poljubil svetniško podobno. Pri tem je rekel:

»Ti moja ljuba Milka!«

Poljubila ga je rahlo tudi ona na lice in dahnila:

»Ti moj ljubljani Ferjan!«

To je bil prvi poljub, ki sta si ga dala. Nato ga je peljala žena k vratom, kjer je visel prav ličen porcelanast kropilek. Pomogla je vanj svoj prst in pokropila moža z blagoslovljeno vodo. Nato je pokazala z roko na stekleno tablico v zlatem okviru, visečo nad vrati. Na njej je bil napis v lepo okrašenih barvanih črkah:

»Kjer je vera, tam ljubezen, kjer ljubezen, tam je mir, kjer je mir, je tudi Bog, kjer pa je Bog, tam ni nadlog.«

(Konec).